

Olie: brandstof voor inflatie

Auteur(s):

R.A.J. Bosman

Deze rubriek wordt maandelijks samengesteld door Ronald Bosman, Robert-Paul Berben, Ard den Reijer en Ad Stokman van De Nederlandsche Bank. R.A.J.Bosman@dnb.nl

Verschenen in:

ESB, 89e jaargang, nr. 4447, pagina 576, 26 november 2004

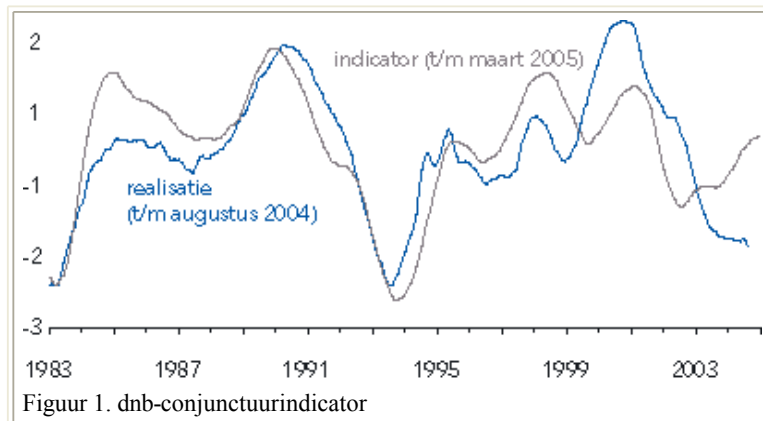
Rubriek:

dnb-indicator

Trefwoord(en):

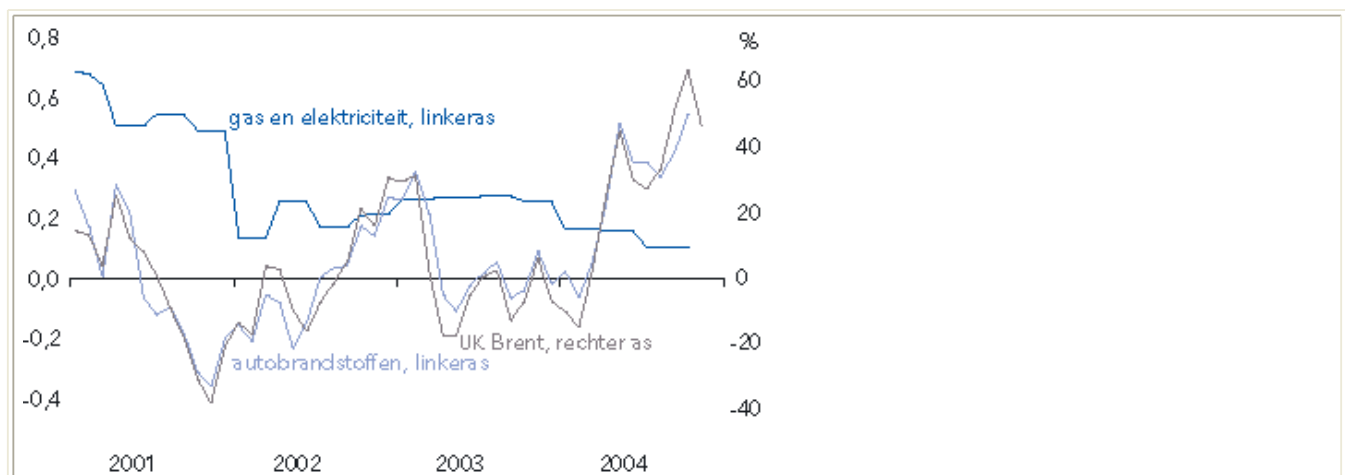
Door de hoge olieprijs stijgt de inflatie, vooral via de snelle doorwerking van autobrandstoffen. Gas- en elektriciteitsprijzen zullen volgend jaar stijgen.

Hoewel de conjunctuurindicator wijst op een opleving van de economie, duidt de realisatiereeks op een traag herstel [figuur 1](#). Dit wordt ook weerspiegeld in de inflatie die zich al geruime tijd op een laag niveau bevindt. Begin dit jaar schommelde de cpi-inflatie rond 1,2-1,3 procent. In mei bereikte de inflatie met 1,5 procent een tijdelijk hoogtepunt, voornamelijk als gevolg van hogere tabaksaccijnzen sinds april. Vervolgens zette een daling in naar een dieptepunt van 1,0 procent in september; het laagste niveau in de afgelopen vijftien jaar. Deze daling werd vooral veroorzaakt door lagere prijzen voor voedingsmiddelen - mede als gevolg van de aanhoudende prijsoorlog in de supermarkt - en lagere prijzen voor kleding. In oktober liep de inflatie echter sterk op naar 1,4 procent, mede door de sterke prijsstijging van autobrandstoffen. Dit roept de vraag op hoe de energieprijzen van invloed zijn op de inflatie in Nederland.

Autobrandstoffen, gas en elektriciteit

Ondanks de daling van de olieprijs de afgelopen maand is de prijs van een vat Brent-olie sinds begin dit jaar aanzienlijk gestegen: van e 24 naar e 34, met een hoogtepunt van bijna 41 euro in oktober. Op korte termijn kan olie de inflatie op twee manieren beïnvloeden: via autobrandstoffen (benzine, diesel en lpg) en via gas en elektriciteit. Beide energieproducten wegen namelijk voor ongeveer 3,6 procent mee in het goederen- en dienstenmandje waarmee de inflatie wordt berekend. [figuur 2](#)

Figuur 2. Bijdragen aan cpi-inflatie en olieprijs, bijdragen in procentpunten respectievelijk procentuele mutaties t.o.v vorige overeenkomstige periode.

Bron: cbs en Thomson Financial

toont de bijdrage van beide energieproducten aan de inflatie en de ontwikkeling van de olieprijs. De bijdrage van autobrandstoffen is sinds begin dit jaar sterk toegenomen: van nagenoeg nul in januari naar een half procentpunt in oktober. De figuur laat zien dat olieprijsstijgingen snel en krachtig doorwerken in de brandstoffenprijzen.

De inflatiebijdrage van gas en elektriciteit is sinds begin dit jaar iets afgenomen. Opvallend is dat de gas- en elektriciteitsprijzen de ontwikkeling van de olieprijs met grote vertraging volgen. Dit komt voornamelijk door de prijsregulering van de overheid. Zo was tot 1 juli van dit jaar de gasprijs - zij het met een flinke vertraging - gekoppeld aan de prijs voor huisbrandolie. Met het oog op de liberalisering van de energiemarkt zijn dergelijke prijsregels losgelaten. Dit betekent dat veranderingen van de olieprijs sneller zullen doorwerken in de gas- en elektriciteitsprijzen. Energiebedrijven hebben al aangegeven begin volgend jaar hun prijzen met ruim tien procent te verhogen. Dit zal een inflatiebijdrage betekenen van ongeveer 0,4 procentpunt.

Indirecte inflatiebijdrage

Op de lange termijn kunnen hogere olieprijsen de inflatie ook indirect beïnvloeden. Zo stijgen de verbruikskosten voor producenten. Voorzover deze kostenstijging niet ten laste van de winstmarges wordt gebracht, stijgen de industriële afzetprijzen. Dit kan zich dan vertalen in hogere prijzen voor consumentengoederen. Overigens is de olie-intensiteit de laatste decennia flink afgenomen. Het oliegebruik per eenheid bbp (uitgedrukt in peta joules per eenheid volume-bbp) bereikte met 0,72 een hoogtepunt in 1970 en daalde vervolgens naar een ratio van rond 0,3 in de periode 2000-2003. Opwaartse prijseffecten zijn daardoor relatief bescheiden. Een ander indirect effect is dat werknemers de door hoge olieprijsen veroorzaakte prijsstijgingen willen compenseren met hogere lonen. Dit kan een extra inflatoir effect veroorzaken. Voor een dergelijke doorwerking in de lonen zijn in Nederland thans geen aanwijzingen, gelet ook op de toezegging van vakbonden in het recent overeengekomen sociaal akkoord.

Ronald Bosman